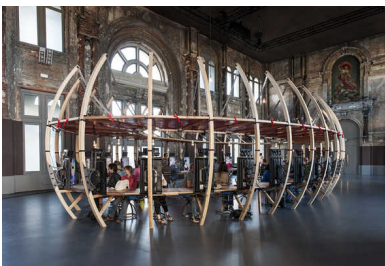

'Perhaps All the Dragons' van collectief Berlin: net een YouTube-filmpje, toch theater

Hallo, met wie spreek ik?

De voorstelling Perhaps All the Dragons brengt dertig mensen van over heel de wereld samen aan één ronde tafel met dertig schermen. Maak vooral kennis met elkaar, maar val niet van uw stoel: de straffe verhalen vliegen u om de oren.

JANA ANTHONISSEN

Perhaps... is een voorstelling die zich moeilijk laat labelen: is het een interactieve documentaire, een video-installatie of multimediaal theater? Je kunt het in ieder geval een synthese noemen van tien jaar theatercollectief Berlin. In 2003 maakten Yves Degryse en Bart Baele met Jerusalem hun eerste Berlinproject. Jerusalem was nog heel documentair, maar gaandeweg vond een verschuiving plaats. "In latere projecten sloop meer fictie. We voelden de noodzaak om te switchen tussen documentaire en fictie, te spelen met die grens", zegt Degryse.

In de feestzaal van het Koninklijk Atheneum Antwerpen staat een ronde tafel met dertig schermen: dertig nobele onbekenden van over heel de wereld, dertig potentiële

gesprekspartners. De verhalen die tijdens vorige projecten van Berlin verzameld werden maar de voorstellingen niet haalden, worden nu alsnog verteld. Het gaat om de mensen achter de straffe verhalen die circuleren in internationale media.

Degryse legt uit: "De enige voorwaarde om iemand te interviewen was onze nieuwsgierigheid. Het getal één werd uiteindelijk overkoepelend voor Perhaps...: de verhalen gaan over mensen die voor één specifiek ding kiezen of één welbepaalde passie hebben, en de gesprekken zijn een-op-een."

Het liefst van al zou ik overal gaan aanzitten, maar omwille van de beperkte tijd (de voorstelling duurt een dik uur) is voor iedere bezoeker een parcours van vijf een-op-eengesprekken uitgestippeld. Zo ontmoette ik onder anderen een professionele applaudisseur van het Bolshoi Ballet in Moskou, een dove dame uit Gent die me in gebarentaal aanspreekt, en een Indiase professor sociale psychologie.

Tegelijk maakte ik kennis met met een Soedanese soldaat die zijn gevangenen liet ontsnappen omwille van een schattig konijn, en een Spaanse dwerg die besloot om stierenvechter te worden. Zij waren namelijk de gesprekspartners van mijn burens. Soms werd interactie ook actief gestimuleerd wanneer personages plots met elkaar in discussie gingen, het verhaal van hun buurman becommentarieerden of van plaats wisselden.

Waargebeurd

De keuze voor een gezellig geroezemoes van verschillende stemmen door elkaar in plaats van schermen met individuele koptelefoons was dan ook bewust.

"We wilden een restaurantsfeer creëren. Je zit met één iemand aan tafel, maar tegelijk ben je omgeven door anderen en vang je flarden van hun gesprekken op. Dit brengt je als publiek in een positie waarin je je tegelijk verhoudt in een een-op-eengesprek en binnen een groep. De verhouding van het individu tegenover de gemeenschap maakt ook dat Perhaps... een voorstelling is en geen YouTube-filmpje", vertelt Degryse.

De theateropleiding van de artistieke leiders van Berlin laat wel degelijk haar sporen na: "We denken nog altijd in theaterstructuren. De voorstelling is volgens de klassieke regels van het theater: je koopt een kaartje, neemt plaats in een ruimte, en er is een duidelijk begin en einde. De voorstelling is dus theateraal te noemen, maar de uitwerking is minder klassiek."

De documentaire-aanpak van één iemand die in één long take zijn verhaal vertelt, zorgt ervoor dat je er in eerste instantie van uitgaat dat je naar non-fictie aan het kijken bent. Maar naarmate de verhalen spectaculairder worden vraag je je af: kan dit wel? Meestal kan het, zo valt in de folder te lezen: "29 verhalen zijn waargebeurd". Slechts eentje niet dus. Welk verhaal verzonnen is, is onmogelijk te raden. Degryse verduidelijkt: "Het betreft een verhaal dat in allerlei professionele media verschenen is als waargebeurd. Pas achteraf, na uitgebreid onderzoek, kwam uit dat alles van A tot Z verzonnen was. Dat zegt natuurlijk ook iets over het soort verhalen dat we dagelijks in de media lezen."

De vervaging van de grens tussen echt en niet-echt wordt treffend belichaamd door het verhaal van de Nederlandse meestersvervalser.

Deze man was zo goed in het vervalsen van kunst dat zelfs Picasso zijn eigen werk niet meer kon onderscheiden van de vervalsingen. Dan stelt zich de vraag: is het verschil tussen echt en 'vals' überhaupt nog relevant?

"Eigenlijk doet het er niet toe wat waar is en wat niet. Zo worden sommige verhalen verteld door diegene die het zelf heeft meegemaakt, bij andere ging dat niet omdat de persoon in kwestie al overleden was. Dan zijn we op zoek gegaan naar een landgenoot met fysieke overeenkomsten. Er zit wel geen enkele acteur tussen. We hebben bewust heel weinig gerepeteerd om alles zo spontaan mogelijk te houden. Maar als publiek kun je sowieso geen onderscheid maken tussen wie 'echt' is en wie niet. De lijn tussen fictie en non-fictie is heel dun", stelt Degryse.

Zes tussenpersonen

Meer nog dan over het onderscheid tussen feit en fictie gaat Perhaps... over de verbondenheid van volslagen onbekenden. In de voorstelling legt de Indiase professor sociale psychologie de theorie van 'six degrees of separation' aan me uit: iedereen in de wereld is door gemiddeld zes tussenstappen met elkaar verbonden. Ook Degryse bevestigt achteraf deze theorie. Tijdens hun research bleek Berlin inderdaad via gemiddeld zes tussenpersonen de gewenste persoon te bereiken, of het nu om iemand in Nederland of aan de andere kant van de aardbol ging.

De wereld is een dorp geworden. Zelfs mijn eigen gesprek met Degryse illustreert dit: het feit dat hij in Lissabon gevels aan het verbouwen is voor het volgende Berlinproject en ik me in mijn slaapkamer in Antwerpen bevindt, vormt geen enkele belemmering dankzij een goede Skypeverbinding.

In onze hoogtechnologische wereld is vandaag zowat alles al ontdekt,

behalve de verhalen van alle onbekenden die deze planeet bevolken. Perhaps... is op die manier een voorstelling die je eigenlijk meerdere keren moet bezoeken, gewoon om eens met al deze nobele onbekenden aan tafel gezeten te hebben.

Perhaps..., nog tot 17/8 op De Zomer Van Antwerpen.